

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Liber Theologiæ Moralis, Viginti Qvatvor Societatis Iesv Doctoribvs Reseratvs

Escobar y Mendoza, Antonio de

Lvgdvni, 1659

III. De venditionibus in particulari.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41066

17. *Quoddam legale pretium? Quod publica lege taxatur. Quod quidem ita statui debet, vt rationale sit, & iuxta iusti naturalis limites. Num illud transgredi liceat? Minimè, eodem manente rerum statu, & supposito, quod iustum sit.*

18. *Quid si iniustum esset? Liceret v. gr. artificio vendenti res, quæ in pondere vel mensura consistunt, tantum de pondere, vel mensura detrahere, quantum satis est ad iustum pretium.*

19. *Potest ne Respublica, aut Princeps minori pretio triticum taxare, quàm esset infimum naturale? Potest, ante eius pretij constitutionem; non tamen minori, quàm naturale iustum sit in ipsa constitutione. Non autem debet Princeps pretium taxans iustum naturale transgredi. Triticum certè taxari potest, non reliqua, ex quibus eius pretium minimè pendet. Si triticum melius sit, quàm commune? Legale pretium transgredi licet, modò excessus in bonitate notabilis sit. Si defectus in bonitate sit etiam notabilis? Tenetur in pretio descendere, si pretium naturale non attingat pretium lege taxatum.*

20. *Num tempore sterilitatis taxa seruanda sit? Ita planè, si eo tempore facta sit; si verò tempore abundantia, assero probabile, posse non seruari.*

21. *Naturale pretium non attingit pretium lege taxatum, aut merx vendenda, v. g. si frumentum cariosum esset, aut putridum: rogo, num tunc lex esset seruanda? Legale pretium seruandum non est, sed descendendum quidem iusti naturalis proportionem.*

22. *An externi ad taxam teneantur? Non solent teneri; quia pro iis taxari non solet.*

23. *Num Clerici teneantur? Ita planè, communis boni gratia.*

24. *Diuersa pretia taxata sunt: an liceat vendere in vno loco iuxta taxam alterius? Non, nisi eò transportanda merx esset.*

CAPVT III.

De venditione in particulari.

25. *Quid dicendum de venditione, qua anticipata, vel dilata solutione fit? Certum quidem est, licere vilius emere*

emere anticipatè: intra iustum saltem infimum; & carius vendere credito, modò supremum seu rigorosum non excedere. Item ob lucrum cessans, vel damnum emergens licitum affirmit emere infra iustum, & vendere plus iusto, prudens arbitrio. Necnon ratione fraudis, v. g. si venditor merces, vel emptor pecuniam non tradat. Idem dicendum ratione modò vendendi: iuxta quæ anticipata lanarum emptio in Hispania, & alibi similibus rerum, dijudicanda erit.

26. *Num minus emi possit debitum acerbum, seu non maritum?* Potest, ob periculum illud non habendi: sicut ob lucrum cessans, vel damnum emergens. Si hæc desint, absolute non licet.

27. *Possunt ne chirographa minus emi, quàm id quod debetur?* Possunt ex variis causis. Illam seligo, quia pretio illo æstimabilis est carentia præsens pecuniæ. Vnde qui gratia apud Principem valet, emere creditum priuati hominis potest dimidio minoris. Item mercator à paupere milite credita minoris emit, quàm sunt ea, quæ debentur.

28. *An debitor requisitus à creditore, ut anticipatè soluat, possit soluere minus?* Ita planè. Non tamen vendi creditum potest, cùm debitor soluendo non esset.

29. *Creditum vendi ne potest maiori pretio, quàm sit de presenti, si tempore solutionis credatur plus valiturum?* Potest, si venditor in id tempus seruaturus esset. Item ob lucrum cessans, damnum emergens, ob periculum, & molestias potest minus soluere, qui anticipatè pecuniam exhibet.

30. *Differas, quæso, de venditione rei aliquo vitio affecta.* Vitium hoc triplex esse potest. In substantia: in quantitate: in qualitate. Idque vitium aut patens, aut occultum. *Vitium quidem occultum est, cognitum à venditore, & ab emptore ignoratum.* Redditur nullus contractus, vel venditor debet reddere emptori, quantum erat minus rem empraturus. *Vterque occultum vitium rei ignorauit.* Validus est contractus; sed emptor habet actionem aduersus venditorem quanto minoris. *Vterque cognouit.* Valida venditio est in foro conscientia, sed venditor tenetur excessum ultra iustum rigorosum reddere. *Venditor ignorat, & dicit, se nolle de illo teneri.* Validus est contractus, & ad nihil venditor tenetur. *Vitium rei constat, nec venditor scit emptorem ignorare tale vitium.* Venditio est valida, & si pretium æquale sit rei ad nihil venditor obligatur. *Occultum est vitium, sed tamen non reddit rem notabiliter minus vtilem ad usum, propter quem emitur.* Satis est minuere pretium, v. g. si seruus duræ tantum sit conditionis: si furor

imbecillis complexio calcos omis

calceos ex debiliori parte conficiat: si mercator pannum vendideret non admodum bene contextum, sed tamen qui duratius conuenienti sit tempore. *Res vitiosa manifestè est, nec eo vitio notabiliter inutilis futura.* Potest vitium, quod ob incertam ignorat emptor, non manifestari: etiam si emptor non esset empturus, si sciuisset. *Res cum aliis admixta est, v. gr. hordeum cum modica portione auena.* Si minus bona non sit ad usum propter quem emitur, & vel diminutio valoris tantum exigua sit, vt homines communiter parum de ea curent, potest admixtio non manifestari. Idem assero, si admixtio ea tantum de causa fiat, vt venditor se indemnem seruet absque emptoris damno. *Multa res simul venduntur, & vna earum vitiosa est; sed adeo ita sunt omnes inter se connexa, vt non possint à vitiosa separari?* Quoad omnes quidem contractus soluitur. Si tamen ita non sint connexa, reddibenda tantum est illa, quæ reperitur vitiosa, reddito pretio. *Si mixtio nocere potest?* Facienda non est, alioqui venditor & peccat, & tenetur restituere damna secuta.

31. *De venditione sub hasta quid?* Fit quidem sub hasta venditio earum rerum, quæ certum pretium taxatum non habent. Iustum autem illud est, quod tali modo vendendi reperitur, quodque medietatem iusti non excedat, vel deficiat ab ea. Fraude omnes vitandæ tum ex parte venditorum, tum ex parte emptorum, tum ex parte iudicum. Si quæ fiant, restitutionis sequitur obligatio.

32. *De Proxenetâ, sive mediatore tuum placitum exprime.* Vendens ille rem vltra certum pretium æstimatum à domino mercium, tenetur excessum etiam ei reddere: nisi in pacto sit, vt vltra acceptum pretium sibi retineat: tunc enim poterit retinere si excessus rigorosum pretium non excedat. *Quid in dubio?* Non licet nisi de voluntate domini interpretatiua, modò sit coniectura probabilis. Porro pretium laboris Proxenetæ non nisi ex pacto potest recipere. *Mediator iussus vendere aliquo loco, ubi non possit accipere pro merce nisi decem, v. g. morali adhibita diligentia: si alio loco distantiori vendat duodecim, potest ne lucrum illud sibi retinere?* Potest planè; quia lucrum industriæ est.

33. *De nonnullis aliis venditionibus disseramus. Quidnam venditio ad corpus?* Venditio quidem ad corpus dicitur, cum sit simul mentio rei, & quantitatis illius tanquam signi, & demonstrationis: v. gr. vendo tale prædium, quod est decem iugerum. Eius id proprium, vt censeatur vendita, etiam si mensuram esse maiorem reperiat: solui tamen

402 *Moralis Theologia Tract. III. Iustitia,*
incrementum pretij debet, pro maioris quantitatis ra-
tione.

34. *An licita sit venditio cum pacto de retrouendendo?* Li-
cita est, tam si fiat in fauorem venditoris, quam si in empor-
ris fauorem, si sola rei natura spectetur: & si ob periculum
palliandi vsuras, vitanda sit; utrobique iustum pretium re-
tercedere debet, quod minus iusto debet esse, cum pactum est
in fauorem venditoris: & maius iusto, cum est in empor-
ris fauorem. *In fauorem utriusque licitum ne?* Ita quidem
varium esse potest eiusmodi pactum, nam & idem pretium
solui potest in retractu, ut accidit in censibus, & diuersimodum
ab eo: fructus medij temporis, quando dissoluitur, pertinet
ad emptorem, si retractus fiat pro eodem pretio: si diuersimodum
ad venditorem, qui rem redimit.

35. *De pactis fieri solitis in venditione aliquid annexi.* Pa-
ctum legis commissoriae venditioni apponi solet: per quod
intra certum tempus emptor pretium non soluerit, res
empta est. Pactum autem adiectionis in diem est, quando ca-
ratione aliquid venditur, ut si alius intra definitum tempus
maius pretium offerat, vel meliorem conditionem, res non
vendita sit. Venditio denique cum pacto conditionali rati-
onem habet, quando ita res venditur, ut si conditio impleta non fue-
rit irrita sit venditio; quo in casu fructus ante conditionem
ad venditorem pertinent: ea impleta, ad emptorem.

CAPVT IV.

De alijs pertinentibus ad venditionem.

36. **D**E periculo & commodo rei vendita quid? Post tradi-
tionem quidem res vendita perit emptori. Vendi-
tione facta, non tradita res, fructus pendentes debentur em-
ptori. Qui nascuntur, vel crescunt post venditionem sunt
etiam emptoris, si hic soluit, & obtulit pretium, & venditor
est in mora. Si autem pretium solutum non sit fructus sunt
venditoris, iure communi; at probabilius repeto esse empor-
ris soluto interesse venditori ob pretium non solutum, nisi
venditor habuisset fidem de pretio, & concessisset dilata-
tionem.

aut si

fructus

37. *Hinc require: cuiam debeantur naturales, aut in-
dustriales rei vendita nondum collecti? Debentur emptori
etiam si venditor dominium pro maiori anni habuerit. In
parte venditio*